

॥ શ્રી મહાવીરાય નમઃ॥

શ્રી ગ્રેટર બોમ્બે વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘ

સંચાલિત

માતૃશ્રી મણિબેન મણશી ભીમશી છાડવા ધાર્મિક શિક્ષણ બોર્ડ

Website : www.jainshikshan.org

E mail : jainshikshanboard@gmail.com

૧૨ જાન્યુઆરી ૨૦૨૫

મહિલા મંડળ

કુલ ગુણ : ૧૦૦

સૂચના : ૧) જે પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તે જ પ્રમાણે જવાબ લખવા. વાતી કે ચોકડાના લાંબા જવાબ લખવા નહિ.

૨) આપના જવાબ પેપરમાં આપે ઓપન બુક આપી છે કે રેચુલર તે ખાસ લખજો. જેમણે નહીં લખ્યું હોય તેમનો નંબર આવશે તો પણ નંબર આપવામાં નહીં આવે.

OPEN BOOK / REGULAR

શ્રેણી - ૧૬

WRITER

YES / NO

STUDENT NAME		ROLL NO.	
DATE OF BIRTH		MOBILE NO.	
SANGH NAME		SUPARVISOR NAME	
MAHILA MANDAL		SUPARVISOR SIGN.	

MARKS

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	TOTAL

(૧૫)

પ્ર.૧ (અ) સામાયિક-પ્રતિક્રમણના આધારે લખો.

(૧) નીચેના પાઠની પૂર્તિ કરો.

(૧૦)

૧. મેઠુણાઓ વેરમણં સદાર સંતોષિએ અવસેસ મેઠુણવિહિના પચ્ચકખાણ
૨. અકપ્પો અકરણિજો દુખ્યાઓ દુલ્લિચિંતિઓ અણાચારો અણિચિયવ્વો
૩. અણુતરં કેવલિયં પડિપુઠ્ઠં નેઆઉયં સંસુદ્ધં સલ્લકતણં
૪. નિગ્ગંથે ક્કાસુએણં એસણિજેણં અસણં પાણં ખાઈમં
૫. અણેસણાએ પાણ ભોયણાએ બીય ભોયણાએ હરિય ભોયણાએ પરછા કમ્મિયાએ પુરે કમ્મિયાએ

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

(૫)

૧. પંચ પરમેષ્ઠિ ભગવાન કેવા છે? પરમ ઉપકારી છે, પરમ હિતકારી છે, પરમ સુખકારી છે.

૨. સામાયિકમાં સાધુને ગૌચરી વહોરાવાય?

જેણે સામાયિક ન કરી હોય તેમની આજ્ઞા લઈને ગૌચરી વહોરાવી શકાય.

૩. પ્રથમ અણુવ્રત શેના વિશેનું છે? નેઈન્દ્રિય, તેઈન્દ્રિય આદિ ત્રસ જીવોની હિંસાથી નિવર્તવાનું છે.

૪. પાપશ્રુત કોને કહેવાય? પાપનું ઉપાર્જન કરવાવાળા સૂત્રો.

૫. શરણદાતા અને સુખદાતા શું છે? શરણદાતા અને સુખદાતા કેવલી પ્રરૂપિત ધર્મ છે.

[૭૦]

પ્ર.૨ (અ) દશવૈકલિક અને ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રના આધારે લખો.

[૪૦]

(૧) નીચેની ગાથા પૂર્ણ કરો.

(૯)

૧. વિગિં ચ કમ્મુણો દેઈ, જસં સંચિણું ખંતિએ । સરીરં પાઠવં દિચ્યા, ઉઠું પક્કમઈ દિસં ॥
૨. જયં ચરે જયં ચિટ્ઠે, જયં આસે જયં સએ । જયં ભુંજંતો ભાસંતો, પાવં કમ્મં ન બંધઈ ॥
૩. પઠમં નાણં તઓ દયા, એવં ચિટ્ઠઈ સલ્લસંજએ । અન્નાણી કિં કાહી, કિં વા નાહીઈ સે પાવગં ॥
૪. એગયા ખત્તિઓ હોઈ, તઓ ચંડાલ બુક્કસો । તઓ કીડ પયંગો ચ, તઓ કુંથૂ પિવીલિયા ॥
૫. તત્થ ઠિચ્યા જહાઠાણં, જકખા આઉકખએ ચુયા । ઉવેતિ માણુસં જોણિં, સે દસંગેડ ભિખચઈ ॥
૬. તવોગુણ પહાણસસ, ઉજ્જુમઈ ખંતિસંજમચસસ । પરિસહ જિણંતસસ, સુલહા સુગઈ તારિસ ગચસ ॥

(૨) નીચેની ગાથા પૂર્ણ કરી ભાવાર્થ લખો.

(૧૮)

૧. અપ્પિયા દેવ કામાણં, કામરૂવ વિઉલ્લિણો । ઉઠું કપ્પેસુ ચિટ્ઠંતિ, પુલ્લા વાસસયા બહૂ ॥
- અર્થ : દેવ ભવ સંબંધી પ્રાપ્ત દિવ્ય કામભોગોને અનુભવતા, ઈચ્છાનુસાર વિવિધ રૂપો બનાવીને દિવ્ય સુખોને ભોગવતા, વૈમાનિક દેવોમાં સેંકડો વર્ષો સુધી રહે છે.
૨. જયા સંવર મુક્કિટ્ઠં, ધમ્મં ક્કાસે અણુતરં । તયા ધુણઈ કમ્મચયં, અબોહિકલુસં કડં ॥
- અર્થ : જ્યારે આત્માએ ઉત્કૃષ્ટ અને સર્વ શ્રેષ્ઠ સંવર ધર્મને પ્રાપ્ત કરે છે ત્યારે મિથ્યાત્વ આદિ પાપો દ્વારા ઉપાર્જિત કર્મરૂપી રજનો નાશ કરે છે.
૩. મિત્તવં નાઈવં હોઈ, ઉચ્ચાગોએ ચ વણ્ણવં । અપ્પાયકે મહાપન્ને, અભિખએ જસોબલે ॥
- અર્થ : શેષ અંગો બતાવે છે, તે પુણ્યવંત જીવ માનવભવમાં, ૨) મિત્રયુક્ત, ૩) જ્ઞાતિવંત, ૪) ઉચ્ચગોત્રી ૫) સુંદર વર્ણયુક્ત શરીરી, ૬) નિરોગી, ૭) મહાપ્રજ્ઞાવંત-બુદ્ધિશાળી, ૮) વિનયવંત, ૯) યશસ્વી અને ૧૦) બળવાન થાય છે.
૪. ભોચ્યા માણુસસએ ભોએ, અપ્પકિરૂવે અહાઉયં । પુલ્લિં વિસુદ્ધ સદ્દમે, કેવલં બોહિ બુજ્જિયા ॥
- અર્થ : આયુષ્ય અનુસાર મનુ. ભવ સંબંધી અનુપમ ભોગોને ભોગવી, પૂર્વભવમાં નિયાણા રહિત વિશુદ્ધ ધર્મની આરાધના કરેલ છે, એવો તે જીવ નિર્મલ બોધિને પ્રાપ્ત કરે છે.
૫. સુઈ ચ લહ્હું સદ્દં ચ, વીરિયં પુણ દુલ્લહં । બહવે રોચમાણા વિ, નો ચ ણં પડિવજ્જઈ ॥
- અર્થ : મનુ. જન્મ, ધર્મશ્રવણ પ્રાપ્તિ અને ધર્મની શ્રદ્ધા થયા પછી પણ સંયમમાં પરાક્રમ ક્રોરવવું ઘણું દુર્લભ

છે કારણ કે ઘણા જીવો ધર્મરૂચિ થવા છતાં તે પ્રમાણે આચરણ કરી શકતા નથી.

૬. માણુસતમ્મિ આયાઓ, જો ધમ્મં સોચ્યા સદ્ધે । તવસ્સી વીરિયં લક્કું, સંવુડે નિલ્લુણે રયં ॥

અર્થ : મનુષ્ય જન્મને પ્રાપ્ત કરી જે આત્મા, ધર્મને શ્રવણ કરી તેની ઉપર શ્રદ્ધા રુચિ કરતો થકો, સંયમને વિષે ઉદમ પરાક્રમ યુક્ત થાય છે તે સંયમ અને તપસ્યા દ્વારા કર્મ રજનો નાશ કરી દે છે.

(૩) નીચે આપેલી ગાથાનો માત્ર ભાવાર્થ લખો. (૬)

૧. જયા જીવમજીવે ચ, દો વિ એએ વિચાણેઈ । તયા ગઈં બહુવિહં, સલ્લ જીવાણ જાણઈ ॥

જ્યારે આત્મા જીવ અને અજીવને વિશેષરૂપથી જાણી લે છે ત્યારે સર્વ જીવોની અનેક પ્રકારની ગતિને પણ જાણી લે છે.

૨. કમ્માણં તુ પહાણાએ, આણુપુલ્લી ક્યાઈ ઉ । જીવા સોહિ મણુપ્પતા, આચયંતિ મણુસ્સયં ॥

અનેક ભવમાં પરિભ્રમણ કરતા અનુક્રમે અશુભ કર્મનો ક્ષય કરીને, કર્મક્ષયરૂપ શુદ્ધિને પ્રાપ્ત જીવ ક્યારેક શુભ કર્મના ઉદયથી મનુષ્યત્વને પ્રાપ્ત કરે છે.

૩. અજયં ચિટ્ઠમાણો ચ, પાણભૂયાઈં હિંસઈ । બંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ ક્કુચં ક્કલં ॥

જે વ્યક્તિ અચળાથી ઊભા રહે તે સર્વત્ર ત્રસ સ્થાવર પ્રાણીની હિંસા કરે છે, તેથી તેમને પાપકર્મોનો બંધ થાય છે તેમના પરિણામે કડવા, દુઃખદાયી ફળ ભોગવવા પડે છે.

૪. જયા જોગે નિરુંભિતા સેલેસિં પડિવજ્જઈ, તયા કમ્મં ખવિતાણં સિદ્ધિં ગચ્છઈ નીરઓ ।

જ્યારે આત્મા રોગોનું નિરૂંધન કરીને અકંપ, શૈલેશી અવસ્થાને પ્રાપ્ત કરે છે ત્યારે સર્વ કર્મનો ક્ષય કરી કર્મ રજથી મુક્ત થઈ સિદ્ધ ગતિમાં જાય છે.

(૪) નીચેના શબ્દોના અર્થ લખો. (૩)

૧. ચુયા સ્યવીને ૨. અબોહિ મિથ્યાત્વ ૩. આસલ્લસસ આશ્રવના દ્વારોને

૪. સંચિણું સંચય કરે ૫. સાસઓ શાશ્વત ૬. લક્કું પ્રાપ્ત કરીને

(૫) નીચેના શબ્દોનું માગધી લખો. (૪)

૧. ત્રાસ પામે છે વિણિહમ્મનિ ૨. રુચિ થવી રોચમાણા

૩. અગ્રભાગ પર સ્થિત અત્થયત્થો ૪. યત્ના કરનાર જએ

(આ) ૯૮ બોલ અલ્પબહુત્વના આધારે લખો. (૩૦)

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માંચ્યા પ્રમાણે લખો. (૧૨)

૧. ત્રસથી સ્થાવરમાં જીવો શા માટે વધે છે? ત્રસથી સ્થાવરમાં ઉત્તરોત્તર પુણ્ય ઓછું હોય છે.

૨. ૪ જીવના ભેદ અને ૪ લેશ્યા કોને હોય? સમુચ્ચય વનસ્પતિ, એકેન્દ્રિય
૩. બાદર તેઉકાયના સમય કેટલા છે? આવલિકા ઘનથી કાંઈક ન્યૂન સમય જેટલા છે.
૪. દેવ કરતા દેવી કેટલી વધારે છે? ૩૨ ગુણી ૩૨.
૫. કયો સમુદ્ર સૌથી મોટો છે? કેટલા રાજુનો છે? સ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર સૌથી મોટો છે. બંને બાજુ મળીને અડધો રાજુનો છે.
૬. બાદર નિગોદમાં કોની સંખ્યા બતાવી છે? બાદર નિગોદમાં ઔદારિક શરીરની સંખ્યા બતાવી છે.
૭. જીવ વ્યંતર કેમ થાય છે? પરવશપણે બ્રહ્મચર્યનું પાલન વગેરે અકામ નિર્જરાથી પણ જીવ વ્યંતર થાય છે.
૮. પાંચમા અનુતર વિમાનમાં કેટલા દેવો છે? શા માટે? પાંચમા અનુતર વિમાનમાં સંખ્યાત દેવો છે કા. કે. સંખ્યાત યોજનના વિસ્તારવાળું છે.
૯. અસંજ્ઞી તિર્યચ પંચેન્દ્રિયને કયા જોલમાં લેવાના? પંચેન્દ્રિય પર્યામા, પંચેન્દ્રિય અપર્યામા.
૧૦. ચાર ઉપયોગ કોને હોય? સંમૂર્ચિમ મનુષ્ય, ચૌરેન્દ્રિય પર્યામા.
૧૧. પાંચ યોગ અને પાંચ ઉપયોગ હોય કોને હોય? એકપણને નહિ.
૧૨. ૧૨ જીવના ભેદ અને ૧૨ ઉપયોગ કોને હોય? સમુચ્ચય બાદર જીવ.

(૨) માત્ર અલ્પબહુત્વ લખો.

(૮)

૧. મનુષ્યાણી, ખેચર સ્ત્રી, જળચર સ્ત્રી, દેવી
સૌથી થોડી મનુષ્યાણી, તેથી ખેચર સ્ત્રી અસંખ્યાત ગુણી, તેથી જળચર સ્ત્રી સંખ્યાતગુણી, તેથી દેવી સંખ્યાતગુણી.
૨. વિદ્યુતકુમારના દેવ, મહાશુક્રના દેવ, બાદર તેઉકાયના પર્યામા, પાંચમી નરકના નારકી
સૌથી થોડા બાદર તેઉકાયના પર્યામા, તેથી મહાશુક્રના દેવ અસંખ્યાતગુણા, તેથી પાંચમી નરકના નારકી અસંખ્યાતગુણા, તેથી વિદ્યુતકુમારના દેવ અસંખ્યાતગુણા.
૩. પંચેન્દ્રિયના પર્યામ, સૂક્ષ્મ વાઉકાયના પર્યામા, બાદર વનસ્પતિકાયના પર્યામા, એકેન્દ્રિય જીવ
સૌથી થોડા પંચેન્દ્રિયના પર્યામ, તેથી સૂક્ષ્મ વાઉકાયના પર્યામા અસં.ગુણા, તેથી બાદર વનસ્પતિકાયના પર્યામા અનંતગુણા, તેથી એકેન્દ્રિય જીવ અસંખ્યાતગુણા.
૪. સમુચ્ચય સૂક્ષ્મ જીવ, અવિરતિ જીવ, બાદર નિગોદના અપર્યામા, સૂક્ષ્મ તેઉકાયના પર્યામા.
સૌથી થોડા બાદર નિગોદના અપર્યામા, તેથી સૂક્ષ્મ તેઉકાયના પર્યામા અસંખ્યાતગુણા, તેથી સમુચ્ચય સૂક્ષ્મ જીવ અનંતગુણા, તેથી અવિરતિ જીવ વિશેષાધિક.

(૩) નીચેના જોલનો બાસઠિયો માત્ર સંખ્યામાં લખો. (કોઠો બનાવીને)

(૧૦)

જોલનું નામ	જીવના ભેદ	ગુણસ્થાન	યોગ	ઉપયોગ	લેક્ષ્યા
૧. કીડી	૨	૨	૪	૫	૩
૨. અંબના દેવ	૩	૧	૧૧	૬	૪
૩. પંડપ્રભાના નારકી	૨	૪	૧૧	૮	૧
૪. જ્યોતિષીના દેવ	૨	૪	૧૧	૮	૧
૫. હાથી	૨	૫	૧૩	૮	૬
૬. સમુચ્ચય સૂક્ષ્મ જીવ	૨	૧	૩	૩	૩
૭. સૂક્ષ્મ વનસ્પતિકાય અપર્યાપ્તા	૧	૧	૩	૩	૩
૮. બાદર પૃથ્વીકાય પર્યાપ્તા	૧	૧	૧	૩	૩
૯. સયોગી જીવ	૧૪	૧૩	૧૫	૧૨	૬
૧૦. સંમૂર્ચિત મનુષ્ય	૧	૧	૩	૪	૩

(૧૫)

પ્ર.૩ વાર્તાના આધારે લખો.

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે શબ્દમાં જવાબ લખો.

(૫)

૧. સોમદત્ત શેનો અહંકાર કરતો હતો? જાતિ, કુળ

૨. હરિકેશી મુનિ શેનું પાલન કરી સમાધિ રાખતા હતા? ૫ સમિતિ, ૩ ગુપ્તિ

૩. જે આચાર ભ્રષ્ટ છે તે શેનાથી રહિત છે? જ્ઞાન, દર્શન

૪. હરિકેશી મુનિ શેમાં ઘોર પરાક્રમ કરે છે? તપ, સંયમ

૫. તિંદુક યક્ષ હરિકેશી મુનિની શું કરવા લાગ્યો? સેવા, વૈયાવચ્ચ

(૨) કોણ જોલે છે અને કોને કહે છે?

(૫)

૧. મારું કાંઈ અપમાન થયું નથી. હરિકેશી મુનિ રાજાને કહે છે.

૨. દેવલોકના ઈન્દ્ર માટે પણ પૂજ્ય છે. ભદ્રા ક્રોધિત વિદ્યાર્થીઓને કહે છે.

૩. હું પણ સૌનો પ્રિય થઈ જઈશ. હરિકેશીજીવ મનમાં વિચારે છે.

૪. કાંઈક લાભ મેળવી લો. યક્ષ મુનિના શરીરમાં પ્રવેશીને બ્રાહ્મણોને કહે છે.

૫. આપ ક્યારેય ગુસ્સે થતા નથી. રૂદ્રદેવ હરિકેશી મુનિને કહે છે.

(૩) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

(૫)

૧. રનાન કરવા માટેનું જળાશય કયું છે? મિથ્યાત્વના મેલ રહિત, પ્રશસ્ત લેક્ષ્યાઓ પ્રાપ્ત કરાવનાર ધર્મ.

૨. હરિકેશી રૂપ મદના કારણે કેવો બન્યો? કૂબડો, કુરૂપ, બેડોળ.

૩. વિદ્યાર્થીઓ હરિકેશી મુનિને શેનાથી મારવા લાગ્યા? દંડ, લાકડી, ચાબુક.

૪. મનુષ્યની સુરક્ષા શેનાથી થાય છે? મનુષ્યની સુરક્ષા જ્ઞાન અને આચારથી થાય છે.

૫. બ્રહ્મચર્ય શું છે? બ્રહ્મચર્ય શાંતિતીર્થ છે.

અથવા

પ્ર.૩ ભક્તામરના આધારે જવાબ લખો.

(૧) નીચેની ગાથાઓ પૂર્ણ કરી ભાવાર્થ લખો.

(૧૨)

૧. કુન્તાગ્ર ભિક્ષગજ શોણિતવારિવાહ, વેગાવતાર તરણાતુર ચોદ્ધ ભીમે ।

યુદ્ધે જયં વિજિત દુર્જયજેયપક્ષા, સ્તવત્પાદ પંકજ વનાશ્રયિણો

લભન્તે ॥

અર્થ : હે ભગ. ! જેઓ તમારા ચરણરૂપી કમળસમૂહનો આશ્રય લે છે તેઓ ભાલાના અગ્રભાગથી વિંધાયેલા ઘાથીઓના લોહીરૂપ જલના પ્રવાહમાં તરવા આતુર એવા સુભટોથી ભયંકર બનેલા યુદ્ધમાં પણ શત્રુપક્ષને જીતીને વિજય પ્રાપ્ત કરે છે.

૨. રક્તોક્ષણં સમદ કોકિલ કણ્ઠનીલં, કોધોદ્ધતં હૃણિનમુલ્હણમાપતન્તમ્ ।

આક્રમતિ કમયુગેન નિરસ્તશંક, સ્તવન્નામ નાગદમની હૃદિ ચસ્ય

પુંસઃ ॥

અર્થ : હે ભગવાન ! જે પુરુષના હૃદયમાં તમારા નામ રૂપી નાગદમની રહેલી છે, તે પુરુષ નિર્ભય બનીને લાલ નેત્રવાળા, મદોન્મત કોયલના કંઠ જેવા ક્ષ્યામ વર્ણના, અત્યંત ક્રોધાયમાન, ઊંચી ફેણવાળા અને સામે આવી રહેલા સર્પને પોતાના બે પગો વડે ઓળંગી જાય છે.

૩. ઈત્યં યથા તવ વિભૂતિરભૂજિજનેન્દ્ર, ધર્મોપદેશન્ વિધૌ ન તથા પરસ્ય !

યાદ્ક પ્રભા દિનકૃતઃ પ્રહતાન્ધકારા, તાદૃકુતો ગ્રહ ગણસ્ય વિકાસો

નોડપિ ॥

અર્થ : હે જિનેશ્વર દેવ ! આ જ પ્રકારે તમારી ધર્મદેશના વખતે અતિશયોની જેવી સમૃદ્ધિ પ્રગટ થઈ હતી, તેવી સમૃદ્ધિ બીજા કોઈની ધર્મદેશના પ્રસંગે થયેલી નથી. સૂર્યનો પ્રકાશ જેટલો અંધકારનો નાશ કરે છે, તેટલો ઉદય પામેલો વિકસિત ગ્રહોનો સમૂહ અંધકારનો નાશ ક્યાં કરી શકે છે?

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

(૩)

૧. શોચનીય દશાને કોણ પ્રાપ્ત થયેલા છે? જલોદર રોગ ઉત્પન્ન થવાથી પેટના ભાર વડે વાંકા વળી ગયા છે.

૨. અગ્નિને કોણ શાંત કરે છે? ભગવાનના નામનું કીર્તન રૂપી જળ અગ્નિને શાંત કરે છે.

૩. સમુદ્રમાં કોણ ઉછળી રહ્યું છે?

ભયાનક મગરોના સમૂહ તથા પાઠીન અને પીઠ નામના મત્સ્યો ઉછળી રહ્યા છે.

✳ PLEASE CONTACT DSB HELPLINE NO. 9702277914 FOR FREE ONLINE SHRENI CLASSES.

✳ NEXT CLASS STARTS FEBRUARY 3RD/4TH MONDAY AND TUESDAY.